

Näin saat käyttää teoksia opetuksessa

- Tekijänoikeus suojaa erilaisia teoksia, kuten kirjoja, lehtiä, uutisia, runoja, verkkovideoita, valokuvia, elokuvia ja musiikkia.
- ✓ Tarvittavat luvat teosten käyttöön opetuksessa on monilta osin jo puolestasi hoidettu!

- Vuoden 2023 tekijänoikeuslain muutoksen ja käyttöluvien laajennusten myötä teosten käyttö opetuksessa on entisestään helpottunut.
- Tässä koonnissa kerrotaan, miten saat käyttää teoksia opetuksessa.

Saat kopioida ja käyttää teoksia opetuksessa ensisijaisesti tarjolla olevien oppilaitoslupien mukaisesti

¹ Opetushallitus on hankkinut kopiointiluvan ja tv-ohjelmien käyttöluvan kaikille varhaiskasvatuksen yksiköille, peruskouluille, lukioille ja ammatillisille oppilaitoksille valmentavaan ja perustutkintoon johtavaan koulutukseen.

² Musiikin kuntasopimukset koskevat kunnallisia oppilaitoksia. Yksityisten oppilaitosten tulee hankkia musiikin käyttöluvat itse. Mikäli erillinen lupa musiikin käyttöön tarvitaan, sen voi hankkia käyttötilanteesta riippuen suoraan Teostosta ja Gramexista tai Musiikkiluvat.fi-palvelusta.

✓ Kopiointilupa

Opetushallituksen hankkimalla kopiointiluvalla¹ saat kopioida ja tulostaa kuvia, artikkeleita ja otteita kirjoista, lehdistä ja verkkosivuilta. Lisätietoa kopiosto.fi/oppilaitoksille

20–20-ohjeen mukaisesti saat kopioida

- julkaisusta korkeintaan 20 %, kuitenkin enintään 20 sivua
- verkkosivulta enintään 20 kuvaa tai tulostettua sivua
- artikkelin kokonaan, kuitenkin enintään 20 artikkelia samasta lehdestä
- nuoteista ja laulun sanoista korkeintaan 10 sivua, kuitenkin enintään puolet julkaisusta

✓ Tv-ohjelmien käyttöluva

Opetushallituksen hankkimalla tv-ohjelmien käyttöluvalla¹ saat esittää ja tallentaa kotimaisia ja ulkomaisia ohjelmia. Lisätietoa kopiosto.fi/oppilaitoksille

Luvalla saat

- esittää ohjelmia Yle Arenasta, Elävästä arkistosta ja maksuttomasta MTV Katsomosta
- esittää ja tallentaa tv-ohjelmia Yle TV1-, Yle TV2-, Yle Teema & Fem- ja MTV3-kanavilta

Elokuvat eivät kuulu tämän luvan piiriin; ks. Elokuvien esittämisluvat.

Ohjelmien osia tai lyhyitä videoita, jotka ovat peräisin muilta kanavilta, muista suoratoistopalveluista, verkosta tai somealustoilta, saat esittää opetuksen havainnollistamiseen (ks. kohta 2).

✓ Musiikin käyttöluvat

Musiikin käyttäminen opetuksessa sekä koulun juhlissa ja tapahtumissa kuuluu usein oppilaitoksen tai kunnan jo tekemään sopimukseen.² Musiikin käyttö opetuksessa voi kuulua myös opetuspoikkeuksen piiriin. Lisätietoa teosto.fi/opettajille

Opetuspoikkeuksen mukaan opitunnilla voi käyttää – eli kuunnella, soittaa ja laulaa – musiikkia ilman erillistä käyttöluvaa. Musiikkia saat soittaa esim. CD-levyltä, ostetulta musiikkiedostolta tai julkisen esittämisen sallivasta musiikkipalvelusta. Henkilökohtaiseen käyttöön tarkoitettuista palveluista, kuten Spotifysta, ei saa soittaa musiikkia opetuksessa. Opetuspoikkeus ei koske ansiotarkoituksessa tapahtuvaa opetusta.

● Elokuvien esittämisluvat

Oppilaitoksesi voi hankkia erillisen elokuvien esittämisluvan

- valikoimassa olevien kotimaisten ja ulkomaisten elokuvien esittämiseen: elokuvalisenssi.fi
- valikoimassa olevien kotimaisten lyhyt- ja dokumenttielokuvien esittämiseen: koulukino.fi/suoratoisto

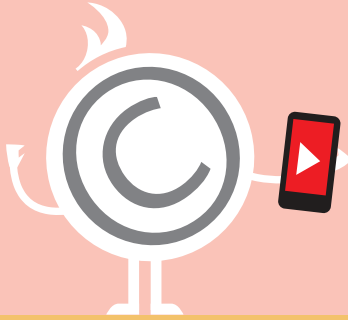
● Näytelmien esittämisluvat

Oppilaitoksesi voi hankkia tarvittavan luvan näytelmien esittämiseen

- Näytelmäkulmasta dramacorner.fi
- Suomen Näytelmäkirjailijoiden ja Käsikirjoittajien ylläpitämästä palvelusta naytelmat.fi
- Agency Northista agencynorth.com

2

Mikäli lupaa ei ole tarjolla, voit käyttää teosta opetuksen havainnollistamiseen

Joihinkin teoksiin, kuten verkossa ja somealustoilla oleviin videoihin, ei ole saatavilla lupaa. Tällaisista teoksista voit käyttää otteita opetuksen havainnollistamiseen. On sallittua esittää teos myös kokonaisuudessaan, mikäli se on lyhyt tai suppea.

Opetuksen havainnollistaminen tarkoittaa teoksen osien tai otteiden käyttöä opetuksen tukemiseen, rikastuttamiseen tai täydentämiseen.

Opetuksen havainnollistamista koskeva käyttöoikeus ei koske ansiotarkoituksessa tapahtuvaa opetusta.

3

Saat käyttää opetuksessa teoksia, jotka on jaettu CC-lisenssillä tai joiden tekijänoikeus on rauennut

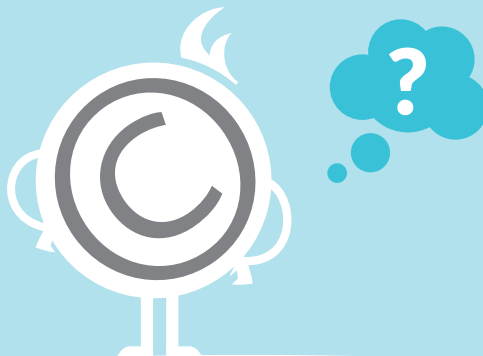

Creative Commons -lisenssi on yksi yleisimpiä avoimia lisensejä. Teoksen yhteydessä oleva CC-lisenssimerkintä kertoo, miten teosta saa käyttää. Teosta saa käyttää sellaisenaan, mutta sitä voi saada myös muunnella, jakaa tai käyttää kaupallisesti. Mikäli teoksen yhteydessä on CC-lisenssimerkintä, selvitä, millä ehtoilla tekijä on sallinut teoksensa käytön.

Tekijänoikeus on pääsääntöisesti voimassa 70 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Kun tekijänoikeuden suoja raukeaa, saa teoksia käyttää vapaasti.

Jos olet epävarma, mitä lupia oppilaitoksellasi on tai miten saat teoksia opetuksessa käyttää, varmista asia rehtorilta tai esihenkilöltäsi.

Sinulla teoksen käyttäjänä on vastuu siitä, että teosta käytetään tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Tekijänoikeusoppia Kopiraaitilasta
Kopiraaitilasta löydät lisää tekijänoikeustietoa opetuksen näkökulmasta sekä pelillistä ja muuta opetusmateriaalia tekijänoikeuksien oppimiseen ja opettamiseen.

kopiraaitila.fi/teosten-kayttoluvat

Kopioisto
www.kopioisto.fi
neuvonta@kopioisto.fi

Opetushallitus
www.oph.fi

ClimateCalc CC-000025/FI
PunaMusta Printing